

**Lietuvos mokinių lotynų kalbos ir Antikos kultūros olimpiada
2014 m.**

Trečias – ketvirtus metus besimokantiems moksleiviams

Respublikinis etapas

Užduočių atlikimo laikas 2 val.

dalyvio kodas

Maksimalus taškų skaičius 54

Vertinimas:

TEKSTAS

E numero multarum fabularum, quas scriptores antiqui scripserunt, **hanc** vobis narrabo. Midas civitatem Phrygum **regnabat**. Ille **aliquando** Silenum, dei Bacchi magistrum, **itinere deerrantem** in silvis **nactus est** et ad Bacchum reduxit. Tum deus dixit: “**Omnia**, quae **cupiveris**, tua **erunt**”. Tum **ille**: “Cupio, **inquit**, ut omnia, quae in manus **sumpsero**, in **aurum mutentur**”. Non **detectavit** id deus. **Cito** Midas **ramum** de **arbore decerpsit**; statim ramus in aurum mutatus est. **Quodcumque** in manus **capiebat**, in aurum mutabatur. Sed ubi **cibum** sumere **in animo habuit**, etiam omnes cibi in aurum mutati sunt. Tum **stultitiam** suam **perspexit** et aurum, quod antea **vehementer dilexerat**, **contempsit**. Nam auro **fames** non **satiatur**. Postremo Midas **miseria victus** a deo **auxilium postulavit** et deus eum **dono periculoso liberavit**.

hic, haec, hoc šitas šita; **hanc** – sg. acc. f
rēgno, āvī, ātum, āre valdyti
aliquandō kartą, kitados
iter, itineris n kelias
deerro, āvī, ātum, āre paklysti, išklysti iš kelio
nancīscor, nactus est, ī užtikti, rasti
omnis, e visas, kiekvienas
cupio, īvī, itum, ere trokšti, norėti
erunt (fut. I sum, fui, esse) bus; **inquit** sako, tarė
ille tas, jis
sūmo, sumpsī, sumptum, ere paimti
aurum, ī n auksas
dētrecto, āvī, ātum, āre atsisakyti; atmesti
cito greitai, netrukus
rāmus, ī m šaka; **arbor, is f** medis
dēcerpo, sī, tum, ere nuskinti
mūto, āvī, ātum, āre pakeisti, *pass.* pasikeisti, pavirsti;
mutentur – pavirstų
quīcumque, quaecumque, quodcumque visa, kas; kas tik

manus, ūs f ranka
capio, cēpī, captum, ere imti, paimti
cibus, ī m maistas, valgis, pl. patiekalai
in animo habēre ketinti, norėti
stultitia, ae f kvailybė, kvailumas
perspicio, spēxī, spectrum, ere įžiūrėti, pamatyti, suprasti
vehementer smarkiai, karštai, labai
dīligo, lēxī, lēctum, ere labai vertinti, branginti
contemno, tempsī, temptum, ere paniekinti
famēs, is f alkis, badas
satīo, āvī, ātum, āre pasotinti, malšinti
miseria, ae f bėda, nelaimė
vinco, vīcī, victum, ere nugalėti, įveikti
auxilium, i n pagalba
postulo, āvī, ātum, āre prašyti
donum, i n dovana;
periculosus, a, um pavojingas
libero, āvī, ātum, āre (abl.) išlaisvinti iš ko, išvaduoti nuo ko

KLAUSIMAI

A. TEKSTO SUVOKIMAS:

1. **Koks buvo frigų valdovo vardas?**
 - a. Bacchus
 - b. Midas**
 - c. Silenus
 - d. Phrygum

2. **Kas buvo Silenas?**
 - a. magister Bacchi**
 - b. scriptor antiquus
 - c. rex Phrygum
 - d. amicus Midae

3. **Kas nutiko Silenui?**
 - a. aurum vehementer contempsit
 - b. ramum de arbore decerpisit
 - c. in silvis Bacchum nactus est
 - d. in silvis itinere deerravit**

4. **Ką padarė Midas?**
 - a. hanc fabulam scripsit
 - b. cibum in aurum mutavit
 - c. magistrum dei Bacchi domum reduxit**
 - d. dono periculoso Bacchum liberavit

5. **Ko labiausiai troško frigų valdovas?**
 - a. ut omnia in aurum mutentur**
 - b. ut fames auro satietur
 - c. ramum de arbore decerpere
 - d. civitatem Phrygum regnare

6. **Į ką pavirto Mido maistas?**
 - a. in manus
 - b. in aurum**
 - c. in silvis
 - d. in animo

7. **Kuo baigėsi šis nuotykis?**
 - a. auro fames satiata est
 - b. Midas aurum vehementer dilexit
 - c. deus ab eo auxilium postulavit
 - d. deus periculoso dono eum liberavit**

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 7).

Suma:

B. GRAMATIKA:

8. Kuris iš šių tekste esančių daiktavardžių yra nominatyvo linksnio?

- a. **scriptores** c. manus
b. ramum d. silvis

9. Kuris iš šių tekste esančių veiksmažodžių yra imperfekto formos?

- a. narrabo c. **regnabat**
b. decerpsit d. sumpsero

10. Kuris iš sunumeruotų sakinių yra pabraukto sakinio *praesens* laiko variantas?

Tum stultitiam suam perspexit et aurum, quod vehementer dilexerat, contempsit.

- a. Tum stultitiam suam perspexit et aurum, quod vehementer diligit, contemnit.
b. Tum stultitiam suam perspicit et aurum, quod vehementer dilexerat, contemnit.
c. **Tum stultitiam suam perspicit et aurum, quod vehementer diligit, contemnit.**

11. Kuris iš sunumeruotų sakinių yra taisyklingas pabraukto sakinio daugiskaitos variantas?

Homo ramum de arbore decerpsit; statim ramus in aurum mutatus est.

- d. Homines ramos de arbore decerpserunt; statim rami in aurum mutatus est.
e. **Homines ramos de arboribus decerpserunt; statim rami in aurum mutati sunt.**
f. Homines ramum de arbore decerpsit; statim rami in aurum mutati sunt.

12. Kurie tekste esantys žodžiai nusako vietą ir atsako į klausimą *ubi*?

- a. **in silvis** c. in manus
b. cito d. aliquando

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

13. Kurie iš šių tekste esančių veiksmažodžių yra perfekto formos?

liberavit, inquit, decerpsit, narrabo, regnabat, cupiveris, detrectavit, scripserunt

1.	3.
2.	4.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą žodį 0,5 taško (daugiausia 2).

Suma:

14. Parašykite duotiems būdvardžiams antonimus:

- a. levis – **gravis**
b. bonus – **malus**
c. facilis – **difficilis**
d. mortuus – **vivus**
e. brevis – **longus**
f. dulcis – **amarus**
g. felix – **infelix**

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą žodį 1 taškas (daugiausia 7).

Suma:

15. Pažymėkite teisingą lotynišką vertimą:

a. dono	duodu	dovanoju
b. dives	turtingas	dievas
d. saxum	uola	saksas
e. memoror	mirštu	atsimenu
f. palma	delnas	pėda
g. caput	galas	galva
h. dies	dievai	diena

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 7).

Suma:

16. Parinkite būdvardį, kuris dera su daiktavardžiu. Įrašykite sudarytą žodžių junginį:

filia:	fēliciā	fēlicis	fēlicī	fēlice
genus:	magnum	magnus	magna	magnōrum
hominis:	celer	celeris	celeri	celeribus
res:	publicum	publicus	publica	publicā
domus:	aureus	aurea	aureos	aureā

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

C. LOTYNIŠKI POSAKIAI

17. Kuris iš šių posakių apibūdina veiklų žmogų, gerą organizatorių?

- | | |
|---------------------|---------------------|
| a. perpetuum mobile | c. deus ex machina |
| b. spiritus movens | d. curriculum vitae |

18. Kuris iš šių posakių įspėja saugotis šuns?

- | | |
|-----------------|-----------------------|
| a. memento mori | c. panem et circenses |
| b. carpe diem | d. cave canem |

19. Kuris iš šių posakių reiškia „visi drauge“?

- | | |
|--------------------|---------------|
| a. in vino veritas | c. in corpore |
| b. in aqua scribit | d. in armis |

20. Kuris iš šių posakių reiškia, kad kažkas daroma iš pareigos?

- | | |
|---------------|--------------|
| a. ex officio | c. ex voto |
| b. ex dono | d. ex libris |

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 4).

Suma:

21. Įrašykite šiuos lotyniškus posakius į sakinius.

in absentia, in medias res, ab ovo usque ad mala, post factum, cum laude, ab initio

1. Ilgai laukta žinia atėjo jau _____ *post factum* _____ (po visko, pavėluotai), kai nieko nebebuvo galima pakeisti.
2. Jis buvo puikus studentas ir baigė universitetą _____ *cum laude* _____ (su pagyrimu).
3. Kadangi didžioji klasės dalis nedalyvavo pamokoje, mokytojai teko viską aiškinti _____ *ab initio* _____ (nuo pradžių, iš naujo).
4. Homeras *Iliadoje* nepasakoja viso Trojos karo _____ *ab ovo usque ad mala* _____ (nuo pradžios iki pabaigos), bet iškart eina _____ *in medias res* _____ (prie reikalo esmės).
5. Jono taisyklė nebuvo susirinkime, taigi jį išrinko klasės seniūnu _____ *in absentia* _____ (nedalyvaujant).

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą posakį 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

D. ANTIKOS KULTŪROS ŽINIOS

1. Kurio karvedžio motina buvo vardu Olimpiada?
 - a) Cezario, b) Hanibalo, c) **Aleksandro**, d) Temistoklio
2. Kaip buvo vadinamas romėnų pradžios ir pabaigos dievas?
 - a) Jonas, b) **Janas**, c) Kalendas, d) Kalendorius
3. Kaip vadinosi Romos forumo pastatas, kuriame vyko senato posėdžiai?
 - a) **kurija**, b) bazilika, c) propilėjai, d) odeonas
4. Kaip vadinosi visiems dievams skirta Romos šventykla?
 - a) Partenonas, b) Vestalių namai, c) Propilėjai, d) **Panteonas**
5. Johanno Wolfgango Goethe's „Fausto“ antroje dalyje vienas personažas sako tokį monologą:

*Čia, prieš jus, ne auksas žėri,
Aš – Cereros dovana.
Teikiam naudą, nešam gėrį, –
Ar bloga mes puošmena? (A. Churgino vertimas)*

Kas čia kalba?

a. varpų vainikas

b. aukso karūna

c. vyno taurė

d. lankas ir strėlės

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

6. Kokiais gyvūnais virto šie mitiniai personažai? Susiekite poras.

Aktajonas (elniu)	kregžde
Proknė (lakštingala)	uola
Arachnė (voru)	lauru
Filomelė (kregžde)	loke
Dafnė (lauru)	lakštingala
Niobė (uola)	voru
Hiakintas (Hiacintas) (gėle)	elniu

Kalisto (Kalistonė) (loke) gėle

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai suvestą porą 0,5 taško (daugiausia 4).

Suma:

7. Išbraukite tuos mitinius personažus, kurie nėra miksantropiškos ir daugiaformės būtybės (t. y. turinčios žmogaus ir/ar įvairių gyvūnų bruožų):

Prokrustas

Skilė

Persefonė

Chimaira

Panas

Kentauras

Sfingė (Sfinksas)

Ikaras

Minotauras

Medūsa

Charonas

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai išbrauktą vardą 0,5 taško (daugiausia 2).

Suma: